

Aan:
de heer R.A.A. Bosch

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 10 juli 2018

Ons kenmerk 28/5.2/2018001152

Behandeld door mevrouw T. kleine Sextro (0592) 36 58 56

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde over bestendigheid techniekonderwijs Drenthe

Geachte heer Bosch,

In uw brief van 30 april 2018 stelde u een aantal vragen over een berichtgeving in RTL Nieuws d.d. 21 april 2018, waarin wordt bericht dat een derde van alle vmbo-scholen in Nederland overweegt haar techniekafdelingen te sluiten. Tevens stelt u vragen naar aanleiding van de verkenning vmbo-techniek Noord-Nederland. Met deze brief beantwoorden wij de gestelde vragen.

Vraag 1

Heeft u aanwijzingen dat er in Drenthe VMBO-scholen zijn die – vanwege krimp van leerlingenaantallen – overwegen (een deel van) hun techniekopleidingen te sluiten of samen te voegen?

Antwoord 1

Naar aanleiding van uw vragen hebben wij de afgelopen weken via een telefonische Quickscan de laatste stand van zaken met betrekking tot de aangeboden techniekopleidingen/profielen bij de Drentse onderwijsinstellingen in beeld gebracht. Uit de gesprekken met de onderwijsbestuurders blijkt dat er op de korte termijn geen aanwijzingen zijn dat opleidingen gesloten worden. Wel heeft er op basis van onderwijskundige overwegingen en doelmatigheid een profieluitruil plaatsgevonden tussen de vmbo-scholen in Emmen. Hier biedt alleen nog het Hondsrug College de 'harde' techniekprofielen PIE, BWI en M&T¹ aan. Op basis van de Quickscan kan verder worden geconcludeerd dat veel opleidingen door het dalend aantal leerlingen onder druk staan. Zo hebben scholen aangegeven, dat als de daling van de leerlingenaantallen

¹ De afkortingen staan voor: Producteren, Installeren en Energie (PIE); Bouwen, Wonen en Interieur (BWI); Mobiliteit en Transport (M&T)

doorzet en/of te weinig leerlingen kiezen voor techniek, een kritische ondergrens bereikt wordt. Dit kan leiden tot het sluiten van één of meerdere techniekprofielen en/of overstap naar het intersectorale profiel Dienstverlening en Producten (D&P).

Vraag 2

Zo ja, welke consequenties zou dit hebben op de organiseerbaarheid, de regionale dekking c.q. toegankelijkheid en de kwaliteit van het techniekonderwijs in Drenthe?

Antwoord 2

Indien er de komende jaren besloten wordt tot het sluiten van één of meerdere profielen per school leidt dit tot een verschraling van het aantal 'harde' techniekprofielen basisberoepsgerichte- en kaderberoepsgerichte leerwegen in het vmbo in Drenthe. Wij kunnen echter niet voorspellen of daarmee ook minder leerlingen kiezen voor een techniekopleiding in het mbo. Want ook een deel van de leerlingen die het intersectoraal profiel Dienstverlening en Producten volgen, kiezen vervolgens voor een technische opleiding in het mbo. Daarnaast steken de scholen in op een meer op de praktijk gericht programma binnen de vmbo-tl (mavo). Deze leerlingen komen meestal in een niveau 4 opleiding techniek terecht. In algemene zin kan worden geconcludeerd dat het overeind houden van een adequaat onderwijsaanbod van groot belang is voor onze regio. Niet alleen vanuit het belang voor de arbeidsmarkt maar ook voor de brede leefbaarheid in de regio.

Vraag 3

Kunt u inzicht geven in enkele concrete resultaten op het gebied van samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven die gericht zijn op het aanbieden van 'state-of-the-art' beroepsopleidingen en die voortvloeien uit het Techniekpact Noord?

Antwoord 3

Het Techniekpact Noord-Nederland bevat afspraken tussen ondernemers, onderwijs en overheden in het Noorden voor een sterke technieksector met goed opgeleide werknemers. Deze afspraken sluiten aan bij de inzet van de provincie Drenthe op het terrein van onderwijs, arbeidsmarkt en human capital. Een van de onderdelen van het Techniekpact is het Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF). Het RIF stimuleert de samenwerking tussen mbo en vso-scholen, de publieke sector en het bedrijfsleven door de gezamenlijke ontwikkeling van 'state-of-the-art' beroepsopleidingen. Concrete voorbeelden voor Drenthe zijn: het Centrum Duurzame Chemische Technologie in Emmen en het Practoraat Zorg & (Sensor)technologie in Assen van het Drenthe College en het innovatieve model Regionaal Co-makership van het Alfa College in onder andere Hoogeveen. Daarnaast hebben de Noord-Nederlandse ROC's gezamenlijk het initiatief genomen tot het project Gas 2.0. Hierover hebt u inmiddels eennader uitgewerkt voorstel ontvangen.

Meer informatie over deze en andere projecten vindt u op <https://regionaalinvesteringsfondsmbo.e-formulier.nl/landkaart/>

Vraag 4

Heeft uw College al concrete aanwijzingen over het beschikbaar komen van de in het regeerakkoord in het vooruitzicht gestelde € 100 miljoen voor de versterking van het VMBO-onderwijs, en wat deze extra middelen zouden kunnen betekenen voor het toekomstbestendig maken van het VMBO-onderwijs in Drenthe?

Antwoord 4

Ja, de brief waarmee minister Slob (Onderwijs) de Tweede Kamer heeft geïnformeerd over de uitwerking van de € 100 miljoen is op 6 juni 2018 verstuurd. U vindt deze en de bijhorende infographic met de planning en details in de bijlagen bij deze brief.

Uit de brief blijkt dat er in 2018-2019 middelen beschikbaar zijn voor individuele scholen om:

- 1. te investeren in onder andere inventaris, materiaal, personeel, ontwikkeling van beroepsgerichte keuzevakken, instroombevordering, professionalisering van docenten en verbetering van de aansluiting op het mbo en het bedrijfsleven;*
- 2. een regionaal plan op te stellen voor de periode 2020–2023. Voor het opstellen van een regionaal plan ontvangen vmbo-scholen ca. € 50,-- per leerling bb, kb en € 25,-- per gl-leerling². Vanaf 2020-2023 komen middelen vrij om de regionale plannen uit te voeren. Op basis van deze regionale plannen kunnen scholen vanaf 2020-2023 middelen krijgen om het regionale plan uit te voeren.*

Als provinciale overheid hebben wij geen formele positie binnen dit investeringsprogramma. Wel proberen wij (mede vanuit het Noordelijke voorzitterschap Techniekpact) actief zoveel mogelijk regionale samenwerking en doelmatige oplossingen te stimuleren. Onze inschatting op basis van de prognoses uit de Noordelijke Verkenning vmbo-techniek is dat zonder samenwerking de scholen afzonderlijk te kwetsbaar zijn (een enkele uitzondering daargelaten). Daarbij gaat het ook om samenwerking in de keten met het mbo om zo een krachtige onderwijsinfrastructuur te behouden.

Vraag 5

Onderschrijft u het in de verkenning vmbo-techniek Noord-Nederland opgeroepen beeld dat de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven hapert, en zo ja: ziet u mogelijkheden om de investeringsbereidheid van bedrijven in het techniekonderwijs verder aan te jagen?

Antwoord 5

De bestuurders die geconsulteerd zijn in de Quickscan, ter beantwoording van uw vragen, geven grofweg aan dat de samenwerking met het bedrijfsleven soms nog moeizaam verloopt, maar steeds beter gaat. Zo neemt het bedrijfsleven steeds meer verantwoordelijkheid voor samenwerking (ook ingegeven door schaarste). Op enkele scholen gaat het al goed. In Hoogeveen ver-

². De afkortingen staan voor: basisberoepsgerichte leerweg (bb), kaderberoepsgerichte leerweg (kb) en gemengde leerweg (gl)

wachten de scholen veel van het nieuw opgerichte netwerkverband 'Vrienden van de techniek (VvT)' dat door de provincie Drenthe is medegefinancierd.

Het bedrijfsleven dat deelneemt aan de mbo-programma's (RIF) doet voor vele uren en soms andere middelen mee aan deze programma's. Dit betreft gastlessen; inhoudelijke bijdragen; promotie etc. De vo-scholen die partner zijn in de RIF's profiteren mee van deze samenwerking.

Vanuit onze provinciale verantwoordelijkheid voor een sterke regionale economie, een leefbaar Drenthe en in de rol als verbinder willen wij ook in de toekomst samen met het bedrijfsleven en kennisinstellingen werken aan meer samenhang en flexibiliteit tussen het onderwijsaanbod en de huidige en verwachte ontwikkeling van sectoren. Dat kunnen op verschillende momenten, verschillende oplossingen zijn. Het doel is niet om 'one-size-fits-all' oplossingen te vinden, maar juist om in dynamische afstemming steeds weer nieuwe oplossingen te vinden voor nieuwe uitdagingen.

Vraag 6

Zo nee: kunt u een indicatie geven van de verhouding tussen investeringen van de provincie en bedrijven om het techniekonderwijs te stimuleren?

Antwoord 6

Niet van toepassing

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris a.i.

, voorzitter

Bijlagen:

- Kamerbrief: Samen naar een sterk technisch vmbo
- Infografic OCW 100 miljoen vmbo-techniek

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1359487

Bijlagen
2

Datum

Betreft Samen naar een sterk technisch vmbo

De arbeidsmarkt staat te springen om goed geschoold technisch personeel. Daarom heeft het kabinet in het regeerakkoord structureel € 100 miljoen uitgetrokken voor dekkend en kwalitatief hoogstaand techniekonderwijs op het vmbo. Een sterk vmbo draagt namelijk bij aan de doorstroom via het middelbaar beroepsonderwijs naar de arbeidsmarkt. De afgelopen maanden heb ik met alle betrokken partijen uit onderwijs en bedrijfsleven een aanpak uitgewerkt voor de besteding van het geld. Zoals toegezegd, informeer ik u hierbij over deze uitwerking.¹

Regionale samenwerking: hefboom voor transitie

De versterking van het technisch vmbo gebeurt niet van de ene op de andere dag. Daarvoor is een transitie nodig. Het technisch vmbo staat namelijk voor de volgende uitdagingen:

1. De vraag van het bedrijfsleven naar goed opgeleid technisch personeel neemt toe.
2. Dalende leerlingenaantallen en een afname van het *aandeel* leerlingen dat in het vmbo voor techniek kiest, maken het lastig om in alle regio's kwalitatief hoogstaand en dekkend techniekonderwijs te blijven bieden.
3. Het bijbenen van de snelle technologische ontwikkelingen vraagt veel van vmbo-scholen. Hoe we nu denken over technische beroepen is over vijf jaar vaak al achterhaald. Dat geldt niet alleen voor de klassieke techniekprofielen, maar ook voor andere profielen waarin techniek en technologie steeds belangrijker worden, zoals de zorg.
4. De kwaliteit van opleidingen staat onder druk door een dreigend docententekort.

Het kabinet is van mening dat een stevige investering nodig is om de middelen waarmee het 'harde' techniekonderwijs zijn werk moet doen weer op niveau te krijgen. Om deze transitie te kunnen maken, is het wel van belang dat vmbo-scholen, mbo-instellingen, lokale bedrijven en overheden intensief samenwerken. Daarmee vergroten we het vertrouwen in de gehele beroepskolom. Alleen zo kan het techniekonderwijs zich verder ontwikkelen tot een veerkrachtige sector die zich blijft vernieuwen en zo de technici van de toekomst kan opleiden.

---

¹ Motie van de leden Bruins en Rog, Kamerstuk 34 775 VIII-95 en toezegging bij de plenaire begrotingsbehandeling d.d. 7 december 2017.

De inzet op regionale samenwerking voor een krachtig en duurzaam techniekonderwijs sluit naadloos aan bij de doelstellingen van dit kabinet met betrekking tot sterk beroepsonderwijs (inclusief doorlopende leerroutes), leerlingendaling en het Techniepact.² De aanpak versterkt de stappen die sommige regio's al hebben gezet, bijvoorbeeld in het kader van het Toptechniek in Bedrijf of het Regionaal Investeringsfonds mbo.

In gesprekken en werkbezoeken heb ik gezien dat vmbo-scholen zeer verheugd zijn over de investeringen van dit kabinet. Ze staan in de startblokken om de benodigde transitie voor elkaar te krijgen. Ook het bedrijfsleven en mbo-instellingen willen hier graag aan bijdragen. Met de investeringen in het technisch vmbo biedt dit kabinet de scholen de kans hier verder mee aan de slag te gaan.

Technisch vmbo in transitie

Ik vraag elke regio plannen te formuleren voor het techniekonderwijs. Daarmee bied ik vmbo-scholen de ruimte voor een gedifferentieerde aanpak. Elke regio in Nederland is immers anders: de arbeidsmarkt is overal anders, en daarmee de vraag naar technische arbeidskrachten. Ook het onderwijsaanbod kan sterk verschillen per regio. Bovendien bevinden scholen zich in verschillende fases van samenwerking en hebben ze een eigen aanpak voor het technisch vmbo. Sommige regio's kunnen daarbij voortbouwen op eerdere trajecten.

De plannen, die vóór 1 april 2019 moeten worden ingediend, moeten twee hoofddoelen dienen.

1. Er moet in de periode tot 2024 een technisch onderwijsaanbod tot stand komen dat dekkend en toekomstbestendig is. Het dient aan te sluiten bij de vraag van de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs in de regio, maar moet ook duurzaam zijn doordat het inspeelt op de verwachte leerlingenaantallen over de komende tien tot vijftien jaar. Op basis van een analyse bepalen de scholen gezamenlijk hoe het onderwijs het beste vorm kan worden gegeven. De transitie naar een dekkend en duurzaam aanbod vraagt om extra geld, maar het blijvend inspelen op de arbeidsmarkt en de leerlingenaantallen vraagt ook om structurele inzet.
2. De kwaliteit van het techniekonderwijs moet blijvend worden verhoogd. Daarvoor is structureel meer budget nodig: voor meer docenten en hun professionalisering, voor moderne faciliteiten en apparatuur (inclusief afschrijving), voor voortdurende innovatie en voor materialen. Elke regio krijgt daarnaast ruimte om zelf te bepalen hoe zij het geld willen inzetten om de kwaliteit van hun onderwijs te verhogen en om in te kunnen blijven spelen op de snelle veranderingen in techniek en technologie.

Belangrijke voorwaarde voor een positieve beoordeling van de plannen is dat die zijn opgesteld samen met de relevante regionale partijen. Dat wil zeggen: alle vmbo-techniekscholen, de vmbo-scholen die op basis van het plan andere profielen of de theoretische leerweg technologisch vormgeven, de vso-scholen met uitstroomprofiel vervolgonderwijs die techniek aanbieden, het mbo en het bedrijfsleven. De scholen zijn vrij om te bepalen wat de omvang van de regio is.

---

² Recent heeft u onze brief over sterk beroepsonderwijs ontvangen. Bijna gelijktijdig met deze brief ontvangt u tevens de nieuwste voortgangsrapportage leerlingendaling, en vóór de zomer ontvangt u een brief over het Techniepact.

Van het bedrijfsleven wordt bovendien cofinanciering van minimaal 10 procent vereist, in geld of in natura (denk aan het geven van gastlessen of het leveren van apparatuur). Dit maakt het commitment van bedrijfsleven concreet, en bevordert dat de plannen daadwerkelijk relevant zijn voor de arbeidsmarkt. De plannen worden vóór de zomer van 2019 beoordeeld door een nog samen te stellen onafhankelijke commissie. Die commissie bestaat uit leden vanuit onderwijs, bedrijfsleven en overheid, aangevuld met onafhankelijke experts. Vanaf schooljaar 2019-2020 gaan scholen aan de slag met de plannen die zijn goedgekeurd.

De plannen worden beoordeeld op de mate waarin ze bijdragen aan de twee hoofddoelen. Daarnaast zullen de haalbaarheid en de financiële onderbouwing deel uitmaken van de beoordeling. De regio's die plannen indienen die op deze punten goed in elkaar steken, krijgen de benodigde middelen. Het maken van deze plannen vraagt inzet van alle betrokkenen in de regio. Hoewel sommige scholen al ver zijn in het gezamenlijk nadenken over de toekomst en daarbij ook vervolgonderwijs en bedrijfsleven betrekken, is dat voor andere scholen iets wat ze voor het eerst doen. De Stichting Platforms VMBO (SPV) zal daarom, als centraal ondersteuningspunt en vanuit de gedachte 'voor scholen, door scholen', de scholen die daaraan behoefte hebben bijstaan. Dat doen ze samen met de VO-raad, de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I) en het Platform Bètatechniek (PBT). De vraag van scholen is daarbij leidend. Kernopgave is dat scholen zélf de kennis opbouwen, zodat ze het techniekonderwijs voortdurend kunnen blijven verbeteren.

Fasering

Omdat planvorming niet van de ene op de andere dag is afgerond, verdeel ik mijn aanpak in drie fases (meer details vindt u in de infographic in bijlage 2). De aanpak begint relatief smal, zodat de 'harde' techniek weer op niveau kan komen. Daarna verbreedt de aanpak zich, omdat een toekomstbestendig techniekonderwijs vraagt om een meer integrale aanpak waarbij onder meer ook wordt geïnvesteerd in andere profielen.

1. *2018-2019 – aanloophase: planvorming en een eerste kwaliteitsimpuls voor de harde techniek.*

Scholen krijgen een klein jaar om samen met elkaar, het mbo en het bedrijfsleven een plan te maken en in te dienen. Alle scholen met beroepsgericht vmbo ontvangen daarvoor een bedrag, want in veel regio's vraagt de arbeidsmarkt er ook om het technologische gehalte van andere profielen te vergroten. Met dat geld kunnen scholen iemand vrijspelen om de plannen te maken en het benodigde netwerk op te zetten. Het gaat om een bedrag van in totaal circa € 50 per bovenbouwleerling in de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen (alle profielen).³ Voor leerlingen in de gemengde leerweg gaat het om de helft van dit bedrag.

Tegelijkertijd moeten scholen nu al aan de slag om het niveau van het techniekonderwijs te verhogen. Daarom krijgen scholen in 2018 en 2019 voor elke bovenbouwleerling in de profielen Producteren, installeren en energie (PIE); Bouwen, wonen en interieur (BWI); en Mobiliteit en

---

³ Het bedrag voor 2019 is een indicatie op basis van de telling van 1 oktober 2017; in werkelijkheid zal het bedrag worden gebaseerd op de telling van 1 oktober 2018.

transport (M&T)⁴ van de beroepsgerichte leerwegen een bedrag om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Het gaat om circa € 1500 per leerling in de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen in 2018 en € 3000 in 2019.⁵ Voor leerlingen in de gemengde leerweg gaat het om de helft van deze bedragen. De middelen worden door DUO als aanvullende bekostiging beschikbaar gesteld.

Tot slot komt er in totaal ruim € 9 miljoen beschikbaar voor de verdere professionalisering van beroepsgerichte docenten.⁶ Dit geld kunnen docenten aanvragen.

2. *2020-2023 – transitiefase, uitvoering van regionale plannen.*

Vanaf schooljaar 2019/2020 gaan scholen in hun regio aan de slag met de gemaakte plannen. In vier jaar tijd zullen ze hun onderwijs zo moeten inrichten, dat er een goede balans wordt gevonden tussen de vraag vanuit de arbeidsmarkt en de onafwendbare daling van de leerlingenaantallen. Daarvoor kan het nodig zijn scherpe en gedurfde keuzes te maken. Ook moeten regio's verder kijken dan alleen de harde techniek, en gebruik maken van de mogelijkheden om andere profielen technologisch vorm te geven. Zo kan de basis worden gelegd om het techniekonderwijs in de toekomst te blijven vernieuwen.

De financiering van de uitvoering van de plannen bestaat uit twee delen:

- a. Een bedrag per regio, bestemd voor de uitvoering van regionale plannen. Dit bedrag is gebaseerd op het aantal leerlingen in de vijf technische profielen (bb/kb/gl)⁷ en de leerlingen in die profielen in het vso met uitstrooprofiel vervolgonderwijs. Het is aan de regio om de middelen te besteden op een manier die past bij de ontwikkeling die nodig is. Daarin wil ik niet beperkend zijn, anders dan dat het bij moet dragen aan de ontwikkeling en versterking van het techniekonderwijs. Dat kan betekenen dat middelen worden ingezet voor techniek in de onderbouw of in de theoretische leerweg, het praktijkonderwijs of voor techniek in het basisonderwijs. In elk plan moet het regionale bedrijfsleven minimaal 10 procent cofinanciering inbrengen, in geld of in natura.
- b. Geld dat regio's kunnen aanvragen die geen of zeer weinig techniekonderwijs hebben, en dus op basis van deel a geen of zeer weinig middelen zouden ontvangen.

3. *2024 en verder – structurele fase*

In deze fase wordt – op basis van evaluatie – de omslag naar een dekkend en kwalitatief hoogstaand techniekonderwijs bestendigd. De kern daarvan is dat het techniekonderwijs de middelen krijgt om innovatief te blijven zodat het zich voortdurend blijft aanpassen aan de snelle ontwikkelingen in de techniek en de technologie. Alleen zo kan het onderwijs blijvend inspelen op de eisen van de arbeidsmarkt van de toekomst.

---

⁴ De profielen Maritiem en techniek (MaT) en Media, vormgeving en ICT (MVI) delen in deze fase nog niet mee in de middelen, omdat deze profielen al hoger bekostigd worden en ook niet zo'n grote inhaalslag te maken hebben.

⁵ Het bedrag voor 2019 is een indicatie op basis van de telling van 1 oktober 2017; in werkelijkheid zal het bedrag worden gebaseerd op de telling van 1 oktober 2018.

⁶ De middelen zijn beschikbaar voor beroepsgerichte docenten in alle profielen. Voor PIE wordt extra ruimte gegeven, omdat de bijscholing voor dat profiel bijzonder omvangrijk is.

⁷ PIE, BWI en M&T, en daarnaast MaT en MVI.

De uitvoering van de plannen wordt nauwgezet gemonitord, zodat we kunnen volgen wat de effecten zijn van de aanpak. Ik ben hierover met het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek in gesprek. In 2021 zullen scholen hun aanpak al tegen het licht houden, en is er ruimte om bij te sturen. Op basis van de monitoring, tussenevaluatie en eindevaluatie van de transitiefase wordt bepaald hoe de inzet in de structurele fase vorm krijgt.

Onze referentie
1359487

Financieel overzicht

Structureel is € 100 miljoen per jaar extra beschikbaar voor het technisch vmbo. De komende jaren wordt gewerkt met een oploop daarnaartoe:

aanloofase		transitiefase				structurele fase
2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 en verder
40 mln.	70 mln.	120 mln.	120 mln.	100 mln.	100 mln.	100 mln.

Er is voor gekozen om een deel van de middelen te verschuiven van de aanloofase, waarin regionale samenwerking nog geen harde voorwaarde is, naar de transitiefase. In de eerste twee jaar van de transitiefase wordt namelijk op basis van regionale plannen een extra impuls gegeven zodat er daadwerkelijk een omslag gerealiseerd kan worden naar een kwalitatief hoogstaand en dekkend aanbod. Hiervoor is massa en extra inzet in 2020 en 2021 nodig. Na de transitie kan het onderwijs structureel onderhouden worden. In bijlage 1 vindt u een overzicht van de verdeling van de middelen over de verschillende onderdelen.

Nu snel van start

Nog deze maand gaat de uitvoering van start. Ten eerste wordt in juni de regeling gepubliceerd die de aanvullende bekostiging voor 2018 en 2019 vaststelt. Scholen kunnen uiterlijk in september 2018 het eerste geld tegemoet zien.

Daarnaast begin ik deze maand al met het informeren van scholen over mijn aanpak. In juni en juli organiseer ik samen met de SPV drie bijeenkomsten in het land waar scholen, mbo-instellingen en bedrijven te horen krijgen wat er van hen wordt verwacht, en waar ze vragen kunnen stellen.

In de zomer maak ik het beoordelingskader voor de regionale plannen bekend. In de zomer stel ik ook de beoordelingscommissie samen, in samenspraak met het veld. Na de zomer publiceer ik vervolgens de regeling waarin de aanpak voor de hele transitiefase wordt vastgelegd. Alle scholen stuur ik een brief waarin ze worden opgeroepen aan de slag te gaan. Vanaf dan zal ook de ondersteuning beschikbaar zijn, en zullen er nog verdere voorlichtingsbijeenkomsten volgen. Vóór 1 november vraag ik scholen om vast aan te melden met welke samenwerkingspartners zij een regio vormen.

Samen aan de slag voor een sterk technisch beroepsonderwijs

De afgelopen tijd heb ik deze plannen besproken met veel partijen uit het onderwijs, het bedrijfsleven en het lokaal bestuur. Zij zijn er allen positief over, en willen enthousiast aan de slag om de transitie in het technisch vmbo tot een

Onze referentie
1359487

succes te maken. Ik verwacht dan ook ambitieuze en uitdagende plannen die tot hoogstaand techniekonderwijs zullen leiden.

Mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

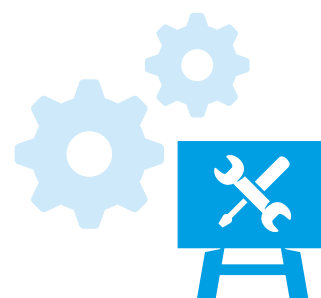
BIJLAGE 1: FINANCIËLE TABEL

Onze referentie
1359487

	aanloofase		transitiefase				structurele fase	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 e.v.
<i>Bedragen x € 1 mln.</i>								
Fase 1	34	61	-	-	-	-	-	-
Aanvullende bekostiging scholen met vmbo-techniek	32	57	-	-	-	-	-	-
Aanvullende bekostiging t.b.v. planvorming	2	4	-	-	-	-	-	-
Fase 2	-	-	115	117	96,5	97	-	-
A – uitvoeren van de regionale plannen	-	-	90	92	76,5	77	-	-
B – uitvoeren plannen regio's zonder techniek	-	-	25	25	20	20	-	-
Fase 3	-	-	-	-	-	-	97	99
Structurele bekostiging aan vmbo-scholen	-	-	-	-	-	-	97	99
Overig	6	9	5	3	3,5	3	3	1
Bijscholing docenten	3,5	4	2	-	-	-	-	-
Imago vmbo en vakwedstrijden	-	1	1	1	1	1	1	1
Ondersteuning en uitvoering	2,5	4	2	2	2,5	2	2	-
Totaal	40	70	120	120	100	100	100	100

Op weg naar een sterk, dekkend en vernieuwend technisch onderwijs

€100 miljoen voor vmbo-techniek

Fase 1 Aanloopfase

2018-2019

GELD VOOR TECHNISCH VMBO

Hoeveel geld?*

€ 1.500 (september 2018) en € 3.000 (maart 2019) per bovenbouwleerling in de profielen PIE, BWI en M&T in BB en KB

€ 750 (september 2018) en € 1.500 (maart 2019) per bovenbouwleerling in de profielen PIE, BWI en M&T in de GL

Wat kun je ermee doen?

Aanschaffen van inventaris en materiaal

Inzetten van personeel

Ontwikkelen van nieuwe beroepsgerichte keuzevakken

Vergroten van de instroom van leerlingen

Aantrekken en professionaliseren van leraren

Verbeteren van de aansluiting met mbo en bedrijfsleven

GELD VOOR PLANVORMING

Hoeveel geld?*

€ 50 totaal voor 2018 en 2019 per leerling bovenbouw vmbo in BB en KB

€ 25 totaal voor 2018 en 2019 per leerling bovenbouw vmbo in de GL

Wat kun je ermee doen?

Gezamenlijk met partners regionale plannen maken voor een kwalitatief hoogstaand en dekkend aanbod van technisch vmbo in de regio.

Hoe ontvangen de vmbo-scholen dit geld?

De middelen voor vmbo-techniek en planvorming worden door DUO via aanvullende bekostiging beschikbaar gesteld aan de besturen met vmbo-scholen.

Fase 2 Transitiefase

2020-2023

GELD VOOR UITVOERING REGIONALE PLANNEN

Hoeveel geld?*

Op basis van een goed plan kunnen scholen bedrag aanvragen. Dat is maximaal € 3.000-4.000 per jaar per bovenbouwleerling PIE, BWI en M&T in BB en KB (GL-leerlingen de helft).

Op basis van een goed plan kunnen scholen bedrag aanvragen. Dat is maximaal € 2.400-3.400 per jaar per bovenbouwleerling MaT en MVI in BB en KB (GL-leerlingen de helft).

Wat kun je ermee doen?

Uitvoeren
regionaal plan

Resultaat: een technisch vmbo-aanbod dat:

- Van hoge kwaliteit is,
- Goed voorbereid op mbo en arbeidsmarkt in de regio,
- Voldoende leerlingen trekt,
- Toegankelijk is voor leerlingen die willen kiezen voor techniek,
- Doelmatig is, zodat het bestand is tegen dalende leerlingenaantallen, en
- Duurzaam is, zodat het structureel blijft vernieuwen.

Investeren

Mag worden uitgegeven aan onder andere:

- Personeel
- Materieel
- Technische profielen, maar ook aan technologische vormgeving andere profielen, theoretische leerweg, primair onderwijs
- Docentprofessionalisering
- Aantrekken meer leerlingen
- Mits goed onderbouwd ook ruimte voor andere ideeën.

Wat moet je daarvoor doen?

Voor 1 november 2018

Vooraanmelding
inclusief samenwerkingspartners

Voor 1 april 2019

Indienen
regionaal plan

Eisen:

- Samen met minimaal 2 technisch vmbo-scholen, een mbo-instelling en het regionale bedrijfsleven. Bedrijfsleven moet minimaal 10% cofinancieren (in geld of in natura)
- Bestaat uit regiovisie (analyse arbeidsmarkt en prognoses leerlingenaantallen), plan van aanpak en begroting

Vanaf schooljaar 2019-2020

Uitvoering
plannen

GELD VOOR UITVOERING REGIONALE PLANNEN VOOR TECHNIEKARME REGIO'S

Hoeveel geld?*

Minimaal € 600.000, maximaal
€ 2.000.000 totaal voor vier jaar.

Wat moet je daarvoor doen?

Ook hiervoor moet een regionaal plan van aanpak met begroting voor worden ingediend. Dit plan is gericht op regio's waar geen of zeer weinig leerlingen staan ingeschreven op de technische profielen.

Fase 3 Structurele fase

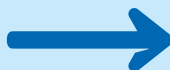
vanaf 2024

BLIJVENDE VERNIEUWING IN TECHNIEK EN TECHNOLOGIE OP HET VMBO

Wat zijn de vervolgstappen?

Evaluatie in 2023

Hierna besluit op welke wijze de middelen structureel ingezet worden.

* Let op: De bedragen zijn indicatief en geven een ordegrrootte van wat uiteindelijk beschikbaar wordt gesteld. Deze kunnen in de loop van de jaren wijzigen en zijn mede afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal leerlingen en het beschikbare budget.

Hoe en wanneer kom ik meer te weten?

- Kom naar één van de drie regionale bijeenkomsten op 19 juni (Eindhoven), 25 juni (Utrecht) en 3 juli (Zwolle) en meld je aan via: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/06/05/kamerbrief-samen-naar-een-sterk-technisch-vmbo>
- In het najaar verschijnt de regeling en het aanvraagformulier voor fase 2.

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe
mevr. J. Klijnsma
Postbus 122
9400 AC Assen

Koekange, 30 april 2018

Betreft: schriftelijke vragen (ex art. 41 RVO) over bestendigheid techniekonderwijs Drenthe.

Geachte voorzitter,

Op 21 april j.l. berichtte RTL Nieuws over de uitkomsten van een eigen onderzoek, waaruit bleek dat een derde van alle VMBO-scholen in Nederland overweegt haar techniekafdelingen te sluiten. Aanleiding hiervoor is volgens het artikel de sterke daling van de leerlingenaantallen in het voortgezet onderwijs en het feit dat techniekopleidingen relatief gezien dure opleidingen zijn. In geval van krimp overwegen scholen deze opleidingen daarom als eerste te sluiten. Vooral investeringen in moderne apparatuur vormen – in het licht van de steeds snellere technologische ontwikkelingen – een punt van toenemende zorg.

Bij de beantwoording van de vragen die ik namens de PvdA-fractie hierover op 30 november 2017 aan het college van GS stelde, werd ook een verkenning naar de huidige stand van zaken in het technisch vmbo-onderwijs in Drenthe toegevoegd. In het nawoord wordt gewezen op de schijnbare aarzeling in het maken van fundamentele keuzes om de uitdagingen in het technisch vmbo-onderwijs aan te gaan. Ook zou er een relatief gebrek aan investeringsbereidheid binnen het bedrijfsleven zijn om in het beroepsonderwijs te investeren en samenwerkingen aan te gaan.

Uit de verkenning VMBO-techniek Noord-Nederland blijkt verder dat het aantal leerlingen in Drenthe tot 2030 aanzienlijk zal dalen. Uit de Monitor 2017 van Techniekpact Noord¹ wordt daarnaast duidelijk dat er in Drenthe sprake is van een duidelijke terugloop van het aandeel leerlingen binnen het VMBO-onderwijs dat kiest voor een profiel binnen de sector techniek.

---

¹ https://www.techniekpactmonitor.nl/sites/default/files/tp_monitor_highlights-2017-def.pdf; geraadpleegd 24-04-2018, 12:53 uur.

De PvdA maakt zich hierover zorgen, met name omdat technische VMBO-opleidingen cruciaal zijn voor de maakindustrie en de installatie- en bouwsector in Drenthe, en vanwege de toenemende krapte op de arbeidsmarkt in deze sectoren.²

De PvdA heeft daarom de volgende vragen aan het College van GS:

1. Heeft u aanwijzingen dat er in Drenthe VMBO-scholen zijn die – vanwege krimp van leerlingenaantallen – overwegen (een deel van) hun techniekopleidingen te sluiten of samen te voegen?
2. Zo ja, welke consequenties zou dit hebben op de organiseerbaarheid, de regionale dekking c.q. toegankelijkheid en de kwaliteit van het techniekonderwijs in Drenthe?
3. Kunt u inzicht geven in enkele concrete resultaten op het gebied van samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven die gericht zijn op het aanbieden van ‘state-of-the-art’ beroepsopleidingen en die voortvloeien uit het Techniekpact Noord?
4. Heeft uw College al concrete aanwijzingen over het beschikbaar komen van de in het regeerakkoord in het vooruitzicht gestelde 100 miljoen voor de versterking van het VMBO-onderwijs, en wat deze extra middelen zouden kunnen betekenen voor het toekomstbestendig maken van het VMBO-onderwijs in Drenthe?
5. Onderschrijft u het in de verkenning VMBO-techniek Noord-Nederland opgeroepen beeld dat de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven hapert, en zo ja: ziet u mogelijkheden om de investeringsbereidheid van bedrijven in het techniekonderwijs verder aan te jagen?
6. Zo nee: kunt u een indicatie geven van de verhouding tussen investeringen van de provincie en bedrijven om het techniekonderwijs te stimuleren?

Ik zie de beantwoording van onze vragen met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

namens de fractie van de PvdA,

Rudolf Bosch

---

² Zie ook het recente bericht over de krapte op de arbeidsmarkt in de bouwsector, d.d. 30-04-2018; <http://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/134177/Tekort-aan-vakmensen-in-de-bouw-leidt-tot-lange-wachttijden>; geraadpleegd 30-04-2018, 17:54 uur.